Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
з дисципліни **«ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»**

Тест укладено за рівнями навчальних досягнень: початковий, середній, достатній, високий.

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
за темою 1: **«Предмет і завдання філософії»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Що в перекладі з грецької мови означає термін «філософія»?**

А) Любов до мудрості
Б) Наука про світ
В) Знання про богів
Г) Мистецтво життя

2. **Який тип світогляду базується на вірі в надприродні сили?**

А) Міфологічний
Б) Релігійний
В) Науковий
Г) Філософський

3. **Що є основним питанням філософії за Ф. Енгельсом?**

А) Відношення мислення до буття
Б) Сенс людського життя
В) Походження Всесвіту
Г) Можливість побудови ідеального суспільства

4. **Світогляд — це:**

А) Система знань про природу
Б) Сукупність поглядів, оцінок та принципів, що визначають ставлення людини до світу
В) Професійне вивчення законів логіки
Г) Тільки релігійні переконання людини

5. **Яка функція філософії полягає у виробленні загальних методів пізнання?**

А) Світоглядна
Б) Методологічна
В) Гуманістична
Г) Виховна

6. **Хто першим, згідно з переказами, використав термін «філософ»?**

А) Сократ
Б) Платон
В) Піфагор

Г) Арістотель

II. Середній рівень (2 бали)

7. Чим філософський світогляд відрізняється від міфологічного?

А) Використанням художніх образів
Б) Теоретичним обґрунтуванням та логічністю
В) Спиранням на народні традиції
Г) Відсутністю сумнівів у істинності знань

8. Гносеологічна сторона основного питання філософії з'ясовує:

А) Що є первинним: дух чи матерія?
Б) Чи пізнавальний світ?
В) У чому полягає цінність людини?
Г) Як виникла держава?

9. До теоретичного рівня світогляду належить:

А) Світовідчуття
Б) Світосприйняття
В) Світорозуміння
Г) Стихійний досвід

10. Онтологія — це розділ філософії, що вивчає:

А) Проблеми пізнання
Б) Проблеми буття
В) Проблеми моралі
Г) Проблеми людини

11. Яка історична форма світогляду була першою?

А) Релігія
Б) Філософія
В) Міфологія
Г) Наука

12. Аксіологія — це вчення про:

А) Закони мислення
Б) Природу цінностей
В) Розвиток суспільства
Г) Сутність техніки

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Виберіть правильне твердження щодо співвідношення філософії та науки:

А) Філософія є частиною фізики
Б) Філософія виступає методологічним фундаментом для наук
В) Наука повністю замінила філософію в сучасному світі

Г) Філософія не має нічого спільного з науковим пошуком

14. Плюралізм у філософії — це позиція, згідно з якою:

А) Світ має одну основу
Б) Світ має дві незалежні основи (духовну і матеріальну)
В) Існує безліч рівноправних засад буття та точок зору
Г) Світ взагалі не має основи

15. Агностицизм — це філософська концепція, яка:

А) Стверджує повну пізнаваність світу
Б) Заперечує можливість пізнання сутності речей
В) Визнає розум єдиним джерелом знань
Г) Обожнює сили природи

16. Об'єктивний ідеалізм стверджує, що:

А) Первинною є свідомість окремої людини
Б) Первинною є матерія
В) Первинним є незалежний від людини світовий дух або ідея
Г) Світ — це лише ілюзія

17. Роль філософії в суспільстві сьогодні найбільш яскраво виявляється у:

А) Створенні нових технологій
Б) Критичному аналізі культури та розв'язанні глобальних проблем
В) Керуванні політичними процесами
Г) Прогнозуванні погоди

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Обґрунтуйте актуальність філософського знання в епоху домінування цифрових технологій та штучного інтелекту.
19. Проаналізуйте структуру світогляду та поясніть, чому перехід від «світовідчуття» до «світорозуміння» є якісним стрибком у розвитку особистості.
20. Порівняйте філософію з релігією та наукою: визначте спільні риси та принципові відмінності між цими способами освоєння світу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0-6
Середній	7-14
Достатній	15-25
Високий	26-40

За темою 2: **Історичні етапи розвитку філософської думки**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається перший період античної філософії, що зосереджувався на пошуку першопочатку світу (архе)?**

   А) Сократичний
   Б) Досократичний (натурфілософський)
   В) Елліністичний
   Г) Схоластичний

2. **Хто є автором вислову «Я знаю, що я нічого не знаю»?**

   А) Арістотель
   Б) Платон
   В) Сократ
   Г) Епікур

3. **Яка епоха характеризується теоцентризмом (Богом як центром світобудови)?**

   А) Античність
   Б) Середньовіччя
   В) Відродження
   Г) Просвітництво

4. **Гуманізм та антропоцентризм є характерними рисами філософії:**

   А) Патристики
   Б) Нового часу
   В) Відродження
   Г) Марксизму

5. **Який напрям філософії Нового часу стверджував, що єдиним джерелом знань є розум?**

   А) Емпіризм
   Б) Раціоналізм
   В) Сенсуалізм
   Г) Скептицизм

6. **Хто вважається засновником німецької класичної філософії?**

   А) Г. Гегель
   Б) Л. Фейєрбах
   В) І. Кант
   Г) Й. Фіхте

II. Середній рівень (2 бали)

7. **У чому полягає сутність «лінії Платона» у філософії?**

   А) Матеріалістичне пояснення світу
   Б) Вчення про світ ідей як справжнє буття
   В) Заперечення існування душі
   Г) Дослідження лише природних явищ

8. **Схоластика — це тип середньовічної філософії, що ставив за мету:**

А) Раціонально обґрунтувати релігійні догмати
Б) Розвивати експериментальну науку
В) Спростувати існування Бога
Г) Вивчати тільки античну літературу

9. Ф. Бекон вважав, що головним методом пізнання має бути:

А) Дедукція (від загального до часткового)
Б) Індукція (від часткового до загального)
В) Інтуїція
Г) Одкровення

10. Яка концепція була центральною у філософії французького Просвітництва?

А) Неминучість страждань
Б) Культ розуму та суспільний прогрес
В) Повернення до середньовічних ідеалів
Г) Містичне споглядання

11. «Коперніканський переворот» І. Канта у філософії полягав у тому, що:

А) Він відкрив нові планети
Б) Він переніс увагу з об'єкта пізнання на суб'єкт (аналіз пізнавальних спроможностей людини)
В) Він довів матеріальність світу
Г) Він заперечив існування етики

12. Філософія марксизму акцентує увагу на:

А) Існуванні світового духу
Б) Перебудові світу через революційну практику та зміну економічних відносин
В) Чистому спогляданні природи
Г) Релігійному самовдосконаленні

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Порівняйте погляди Т. Гоббса та Дж. Локка на походження держави:

А) Обидва вважали державу даром божим
Б) Гоббс виступав за абсолютну владу, а Локк — за поділ влад і права людини
В) Локк заперечував необхідність законів
Г) Гоббс вважав, що людина за природою є доброю

14. Феноменологія як напрям філософії XX століття (Е. Гуссерль) закликала:

А) Вивчати лише зовнішні фізичні процеси
Б) «Назад до самих речей» (опис досвіду свідомості без упереджень)
В) Створити нову релігію
Г) Відмовитися від логічного мислення

15. Екзистенціалізм зосереджується на:

А) Законах розвитку космосу
Б) Проблемі людського існування, свободи та вибору в абсурдному світі

В) Оптимістичному віруванні в технічний прогрес
Г) Формальній логіці

16. Постмодернізм характеризується:

А) Пошуком однієї абсолютної істини
Б) Відмовою від великих ідеологій та визнанням множинності істин
В) Суворим дотриманням класичних канонів
Г) Пропагандою тоталітаризму

17. Яка ідея є центральною в філософії Г. Сковороди?

А) Вчення про «дві природи» (видиму і невидиму) та «три світи»
Б) Необхідність насильницької зміни влади
В) Заперечення значення освіти
Г) Пріоритет матеріального збагачення

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте еволюцію ставлення до людини в історії філософії: від античного «мікрокосму» до середньовічного «раба Божого» та автономного суб'єкта Нового часу.
19. Порівняйте раціоналістичний метод Р. Декарта та емпіричний метод Ф. Бекона. Який з них став більш визначальним для розвитку класичного природознавства?
20. Поясніть сутність «ірраціоналістичного повороту» у філософії XIX–XX століть. Чому віра у безмежні можливості розуму була піддана критиці такими мислителями, як Ф. Ніцше або А. Шопенгауер?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0-6
Середній	7-14
Достатній	15-25
Високий	26-40

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
за темою 3: **«Проблема буття у філософії»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

I. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається розділ філософії, що вивчає проблему буття?**

А) Етика
Б) Онтологія
В) Естетика
Г) Логіка

2. **Яка категорія філософії позначає все те, що реально існує, світ у цілому?**

А) Свідомість
Б) Буття
В) Культура
Г) Техніка

3. Матерія у філософському розумінні — це:

А) Тільки те, що можна побачити неозброєним оком
Б) Об’єктивна реальність, що дана людині у відчуттях і не залежить від них
В) Вигадка вчених для зручності розрахунків
Г) Сукупність лише фізичних та хімічних тіл

4. Яка форма руху матерії є історично та структурно найпростішою?

А) Біологічна
Б) Соціальна
В) Механічна
Г) Хімічна

5. Простір і час у філософії розглядаються як:

А) Ілюзії людського розуму
Б) Загальні форми існування матерії
В) Другорядні характеристики речей
Г) Суб’єктивні відчуття, що не мають зв’язку з об'єктивним світом

6. Хто з античних філософів вважається засновником вчення про буття як незмінне та єдине?

А) Парменід
Б) Геракліт
В) Демокріт
Г) Епікур

II. Середній рівень (2 бали)

7. Субстанція у філософії — це:

А) Певна хімічна речовина або суміш
Б) Незмінна основа всього сущого, яка існує завдяки собі самій
В) Продукт людської уяви
Г) Плинний і нестійкий стан природи

8. Чим відрізняється монізм від дуалізму в онтологічному питанні?

А) Монізм визнає одну основу світу, дуалізм — дві незалежні основи (матерію та дух) Б) Монізм заперечує існування світу, а дуалізм його підтверджує В) Дуалізм визнає лише матеріальну основу, а монізм — лише духовну Г) Між ними немає принципової різниці

9. Атрибути матерії — це:

А) Випадкові властивості предметів

Б) Невід'ємні, суттєві властивості, без яких матерія не може існувати (рух, простір, час)
В) Тільки колір, форма та вага предметів
Г) Виключно математичні параметри об'єктів

10. Яка концепція простору і часу (реляційна) стверджує їхню залежність від руху матерії?

А) Концепція І. Ньютона
Б) Концепція А. Ейнштейна
В) Міфологічне уявлення про час
Г) Релігійна доктрина про створення світу

11. Свідомість як філософська категорія розглядається як:

А) Особливий вид тонкої матерії
Б) Вища форма відображення дійсності, властива лише людині
В) Фізичний орган людини
Г) Потік хаотичних атомів

12. Діалектика як метод дослідження буття вивчає:

А) Речі у стані абсолютного спокою та ізоляції
Б) Загальні зв'язки та універсальні закони розвитку природи, суспільства і мислення
В) Тільки правила ведення дискусій у парламенті
Г) Виключно походження небесних тіл

III. Достатній рівень (3 бали)

13. У чому полягає специфіка людського буття порівняно з природним?

А) Людина повністю вільна від законів фізики
Б) Воно інтегрує в собі природне, соціальне та духовне існування
В) Воно зводиться лише до біологічного виживання
Г) Воно є виключно продуктом віртуальної реальності

14. Віртуальна реальність у сучасній онтології розглядається як:

А) Повна відсутність буття (чисте ніщо)
Б) Специфічний рівень буття, створений технічними засобами, що моделює досвід
В) Єдино істинний світ, що замінив природу
Г) Тимчасовий психічний розлад користувача

15. Закон «переходу кількісних змін у якісні» пояснює:

А) Чому все у світі повторюється без змін
Б) Механізм розвитку — як саме через накопичення змін виникає нова якість
В) Першопричину виникнення Всесвіту
Г) Напрям розвитку від складного до простого

16. Поняття «Ніщо» у філософії екзистенціалізму (наприклад, у М. Гайдеггера):

А) Означає нульову величину в логіці
Б) Виступає межею буття, яка відкриває людині справжній сенс існування через страх

В) Є синонімом до фізичного вакууму
Г) Не має жодного філософського навантаження

17. Соціальне буття — це категорія, що включає:

А) Тільки особисті думки та фантазії кожної людини
Б) Матеріальні умови життя суспільства та систему об'єктивних суспільних відносин
В) Лише географічні кордони держав
Г) Виключно екологічну ситуацію в світі

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте проблему єдності світу. У чому полягає відмінність між матеріалістичним та ідеалістичним розумінням субстанційної основи всесвіту?
19. Розкрийте зміст категорій «простір» і «час» у світлі сучасної наукової картини світу. Як зміна парадигм від класичної до релятивістської вплинула на філософське розуміння цих категорій?
20. Поясніть діалектичний взаємозв'язок між категоріями «буття» та «небуття». Як усвідомлення скінченності власного буття (смертності) впливає на формування життєвих цінностей людини?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0-6
Середній	7-14
Достатній	15-25
Високий	26-40

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
за темою 4: **«Пізнання як філософська проблема»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається розділ філософії, що вивчає природу, можливості та межі пізнання?**

А) Естетика
Б) Гносеологія
В) Етика
Г) Антропологія

2. **Яка категорія позначає знання, що правильно відображає дійсність?**

А) Гіпотеза
Б) Заблудження
В) Істина
Г) Догма

3. **Яка з наведених форм є початковою формою чуттєвого пізнання?**

А) Поняття
Б) Відчуття
В) Умовивід
Г) Теорія

4. Суб'єкт пізнання у філософії — це:

А) Предмет, на який спрямоване дослідження
Б) Людина або група людей, які здійснюють пізнавальну діяльність
В) Навколишній матеріальний світ
Г) Лабораторне обладнання та прилади

5. До форм раціонального (логічного) пізнання належить:

А) Сприйняття
Б) Уявлення
В) Поняття
Г) Передчуття

6. Філософська позиція, яка заперечує можливість пізнання сутності світу, називається:

А) Оптимізм
Б) Агностицизм
в) Монізм
Г) Догматизм

II. Середній рівень (2 бали)

7. Що таке «об'єктивна істина» в гносеології?

А) Знання, з яким згодна більшість людей
Б) Зміст знань, який не залежить ні від людини, ні від людства
В) Думка найбільш авторитетного вченого
Г) Інформація, записана в офіційних джерелах

8. Яка роль практики в процесі пізнання є головною?

А) Вона є лише джерелом ілюзій
Б) Вона виступає основою пізнання та критерієм істинності знань
В) Вона заважає абстрактному мисленню
Г) Вона є лише завершальним етапом виробництва

9. Чим відрізняється сприйняття від відчуття?

А) Сприйняття дає цілісний образ предмета, а відчуття — відображення окремих властивостей
Б) Сприйняття — це раціональна форма, а відчуття — чуттєва
В) Між ними немає жодної різниці
Г) Відчуття можливе лише за допомогою приладів

10. Сенсуалізм — це напрям, який стверджує, що:

А) Розум є єдиним джерелом істини

Б) Усе знання походить із чуттєвого досвіду
В) Знання неможливе
Г) Знання є вродженим

11. Відносна істина — це:

А) Навмисне викривлення фактів
Б) Неповне знання, яке відповідає певному рівню розвитку науки та з часом уточнюється
В) Остаточне знання, яке неможливо спростувати
Г) Особиста думка кожної людини

12. Метод індукції у пізнанні передбачає:

А) Рух думки від загальних законів до конкретних фактів
Б) Рух думки від окремих фактів до загальних висновків
В) Відмову від будь-яких висновків
Г) Оцінку художньої цінності об’єкта

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Як співвідносяться абсолютна та відносна істини?

А) Це два різні види знань, що не пов'язані між собою
Б) Абсолютна істина складається із суми відносних істин у процесі пізнання
В) Наука оперує лише абсолютною істиною, ігноруючи відносну
Г) Відносна істина є помилкою на шляху до абсолютної

14. Що у філософії розуміють під поняттям «інтуїція»?

А) Довгий логічний ланцюжок міркувань
Б) Безпосереднє осягнення істини без усвідомлення шляхів її отримання
В) Випадкову помилку пам'яті
Г) Ретельний опис експерименту

15. Наукова парадигма (за Т. Куном) — це:

А) Окрема наукова стаття
Б) Сукупність загальноприйнятих знань, методів та зразків вирішення задач у науці
В) Назва наукового інституту
Г) Перелік технічних термінів

16. Чим заблудження відрізняється від брехні?

А) Це тотожні поняття
Б) Заблудження — це щира, але ненавмисна помилка; брехня — свідоме приховування істини
В) Заблудження завжди є корисним для науки
Г) Брехня є необхідним елементом будь-якої теорії

17. Творчість у пізнанні розглядається як:

А) Механічне копіювання існуючих даних
Б) Здатність створювати нове знання, яке виходить за межі відомих алгоритмів
В) Виключно малювання та музика

Г) Процес запам'ятовування великої кількості тексту

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте суперечку між раціоналізмом та емпіризмом у філософії Нового часу. Як ви вважаєте, чи можливе пізнання без використання одного з цих підходів?
19. Розкрийте проблему критеріїв істини. Чому практика вважається основним, але «неповним» критерієм, і які ще додаткові критерії (логічні, естетичні) існують у науці?
20. Поясніть сутність кризи ідеалів класичної раціональності в сучасній філософії. Як суб'єктивність дослідника та соціокультурний контекст впливають на об'єктивність наукового знання?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0-6
Середній	7-14
Достатній	15-25
Високий	26-40

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів за темою 5: «Філософська антропологія»

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається розділ філософії, що вивчає людину, її сутність та природу?**

А) Гносеологія
Б) Антропологія
В) Онтологія
Г) Естетика

2. **Яке визначення людини є найбільш поширеним у сучасній філософії?**

А) Людина — це суто біологічна істота
Б) Людина — це біосоціальна істота
В) Людина — це лише духовна сутність
Г) Людина — це механічна система

3. **Яка характеристика відрізняє людину від тварини з точки зору філософії?**

А) Наявність інстинктів
Б) Здатність до свідомої творчої діяльності та праці
В) Потреба у їжі та відпочинку
Г) Здатність до пересування

4. **Хто з філософів визначив людину як «політичну тварину»?**

А) Сократ

Б) Платон
В) Арістотель
Г) Епікур

5. Поняття «індивід» позначає:

А) Духовно розвинену особистість
Б) Окремого представника людського роду як біологічну одиницю
В) Унікальність характеру людини
Г) Професійний статус особи

6. Який період історії філософії характеризується антропоцентризмом?

А) Середньовіччя
Б) Відродження
В) Античність
Г) Просвітництво

II. Середній рівень (2 бали)

7. У чому полягає сутність поняття «особистість»?

А) Це сукупність фізіологічних параметрів людини
Б) Це соціальна характеристика людини, результат її залучення до суспільних відносин та культури
В) Це будь-яка жива істота
Г) Це людина, яка займає високу посаду

8. Проблема сенсу життя у філософії — це:

А) Пошук способів швидкого збагачення
Б) Питання про призначення людини та цінність її існування
В) Вивчення тривалості життя організму
Г) Питання про технічні можливості людини

9. Антропогенез — це процес:

А) Розвитку Всесвіту
Б) Біологічного та соціального формування людини як виду
В) Виникнення зірок
Г) Зміни клімату

10. Екзистенціалізм стверджує, що щодо людини:

А) Сутність передує існуванню
Б) Існування передує сутності (людина спочатку існує, а потім визначає себе)
В) Людина є наперед визначеною Богом програмою
Г) Людина не має свободи вибору

11. Поняття «індивідуальність» підкреслює:

А) Належність людини до певної держави
Б) Неповторну своєрідність людини, її відмінність від інших
В) Здатність людини до фізичної праці

Г) Типові риси характеру, притаманні всім

12. Що таке «свобода» у філософському розумінні?

А) Можливість робити все, що заманеться, без обмежень
Б) Усвідомлена необхідність та здатність людини чинити вибір і нести за нього відповідальність
В) Відсутність будь-яких законів
Г) Випадковий збіг обставин

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Як співвідносяться біологічне та соціальне в людині?

А) Біологічне повністю домінує над соціальним
Б) Соціальне повністю витісняє біологічні потреби
В) Вони перебувають у діалектичній єдності, де соціальне виступає визначальним для сутності людини
Г) Вони ніяк не пов'язані між собою

14. У чому полягає феномен «смерті» у філософській антропології?

А) Це суто технічна зупинка біологічних процесів
Б) Це межова ситуація, яка змушує людину задуматися про цінність та автентичність свого буття
В) Це подія, яка не має значення для філософії
Г) Це ілюзія, якої насправді не існує

15. Психоаналіз З. Фройда розглядає людину як істоту, чия поведінка значною мірою визначається:

А) Лише холодним розрахунком
Б) Несвідомими потягами та конфліктом між «Воно», «Я» та «Над-Я»
В) Державними наказами
Г) Виключно погодними умовами

16. Цінності у структурі людського буття — це:

А) Грошові кошти на банківському рахунку
Б) Значущі для людини об'єкти та ідеї, що визначають її життєвий вибір і орієнтацію
В) Корисні копалини
Г) Математичні константи

17. Проблема відчуження людини (за К. Марксом) полягає в тому, що:

А) Людині стає нудно на самоті
Б) Результати праці людини стають чужою, панівною над нею силою
В) Людина переїжджає в іншу країну
Г) Людина забуває свою історію

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте проблему походження людини. Зіставте релігійну, еволюційну та космічну теорії. Яка з них, на вашу думку, найбільш повно пояснює феномен людини?
19. Розкрийте зміст поняття «свобода і відповідальність». Чому Ж.-П. Сартр стверджував, що людина «засуджена бути вільною»?
20. Поясніть, як сучасні технології (біотехнології, кіборгізація) змінюють уявлення про межі людського буття. Чи можна вважати «постлюдину» наступним етапом розвитку особистості?КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0–6
Середній	7–14
Достатній	15–25
Високий	

1. **Підсумковий тест** для фахових молодших бакалаврів за темою 6: **«Соціальна філософія»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. Що є об'єктом вивчення соціальної філософії?

А) Природа та її закони
Б) Суспільство як цілісна система та закономірності його розвитку
В) Внутрішній світ окремої особистості
Г) Тільки політичні інститути влади

2. Яка сфера суспільного життя охоплює виробництво, розподіл та споживання матеріальних благ?

А) Політична
Б) Соціальна
В) Економічна
Г) Духовна

3. Сукупність усіх засобів та результатів діяльності людини, спрямованих на перетворення світу, називається:

А) Природа
Б) Культура
В) Генетика
Г) Астрономія

4. Яка теорія розглядає суспільство як результат добровільної угоди між людьми задля забезпечення порядку?

А) Теорія насильства
Б) Теорія суспільного договору
В) Патріархальна теорія
Г) Теологічна теорія

5. Найменшою структурною одиницею суспільства, що забезпечує відтворення життя, вважається:

А) Держава
Б) Політична партія
В) Сім'я
Г) Релігійна громада

6. Соціальна мобільність — це:

А) Здатність людей швидко розмовляти
Б) Перехід індивідів або груп з однієї соціальної верстви (страти) в іншу
В) Кількість мобільних телефонів у суспільстві
Г) Схильність людей до частих подорожей

II. Середній рівень (2 бали)

7. У чому полягає сутність поняття «громадянське суспільство»?

А) Це сукупність державних органів управління
Б) Це сфера самостійних і незалежних від держави об'єднань та відносин громадян
В) Це суспільство, де всі мають паспорти одного зразка
Г) Це військова організація народу

8. Соціальна стратифікація відображає:

А) Поділ суспільства на ієрархічно розміщені верстви за ознаками багатства, влади, освіти
Б) Процес навчання молоді в школах
В) Тільки поділ за віком та статтю
Г) Дружні стосунки між сусідами

9. Який тип суспільства характеризується домінуванням сфери послуг, інформації та науки?

А) Аграрне (традиційне)
Б) Індустріальне
В) Постіндустріальне (інформаційне)
Г) Рабовласницьке

10. Держава як політичний інститут — це:

А) Будь-яка група людей, що живе разом
Б) Особлива організація публічної влади, що має апарат примусу та суверенітет
В) Тільки територія, обмежена кордоном
Г) Міжнародна благодійна організація

11. Яка функція культури забезпечує передачу досвіду від одного покоління до іншого?

А) Розважальна
Б) Трансляційна (інформаційна)
В) Пізнавальна
Г) Регулятивна

12. Соціальна норма — це:

А) Середня вага людини в певному віці
Б) Встановлене в суспільстві правило поведінки, що регулює відносини між людьми
В) Кількість продуктів, необхідна для виживання
Г) Математична формула розрахунку доходів

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Чим відрізняється поняття «цивілізація» від поняття «культура» в соціальній філософії?

А) Це синоніми, які нічим не відрізняються
Б) Культура — це внутрішній світ і цінності, а цивілізація — зовнішня, технологічна та організаційна форма суспільства
В) Цивілізація — це тільки дика природа
Г) Культура стосується лише мистецтва, а цивілізація — лише економіки

14. Проблема прогресу в історії полягає в тому, що:

А) Прогрес завжди є лінійним і позитивним для всіх
Б) Прогрес є суперечливим (успіхи в одній сфері можуть вести до регресу в іншій)
В) Прогресу насправді не існує, є лише рух по колу
Г) Прогрес залежить тільки від волі однієї людини

15. Соціальна революція, на відміну від еволюції, характеризується:

А) Повільними, поступовими змінами
Б) Докорінним, швидким та насильницьким зламом суспільного ладу
В) Відсутністю будь-яких наслідків для народу
Г) Збереженням усіх старих законів

16. Сучасний процес глобалізації веде до:

А) Повної ізоляції держав одна від одної
Б) Посилення взаємозалежності країн у сфері економіки, політики та культури
В) Зникнення потреби в інтернеті
Г) Перетворення всіх людей на фермерів

17. Ідеологія — це:

А) Сукупність наукових фактів про хімію
Б) Система поглядів та ідей, що виражає інтереси певної соціальної групи чи класу
В) Приватний щоденник людини
Г) Тільки релігійні заповіді

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте взаємозв'язок особистості, суспільства та держави. Хто, на вашу думку, має володіти пріоритетом у демократичному устрої? Обґрунтуйте відповідь.
19. Розкрийте зміст поняття «інформаційне суспільство». Які нові можливості та які ризики (маніпуляція свідомістю, цифрова нерівність) воно створює для сучасної людини?

20. Поясніть сутність глобальних проблем сучасності. Чому їх вирішення неможливе зусиллями лише однієї держави та вимагає зміни самої філософії виживання людства?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	Бали
Початковий	0–6
Середній	7–14
Достатній	15–25
Високий	26–40

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
за темою 7: **«Філософія науки»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається напрям у філософії, що проголошує науку найвищою культурною цінністю та достатньою умовою для пізнання світу?**

А) Антисциєнтизм
Б) Сциєнтизм
В) Ірраціоналізм
Г) Скептицизм

2. **Що є головною метою наукового пізнання?**

А) Отримання матеріального прибутку
Б) Досягнення об'єктивної істини та встановлення законів природи
В) Створення цікавих розповідей
Г) Підтвердження релігійних догм

3. **Який рівень наукового пізнання базується на безпосередній взаємодії з об'єктом (спостереження, експеримент)?**

А) Теоретичний
Б) Емпіричний
В) Метафізичний
Г) Міфологічний

4. **Форма наукового знання, яка містить припущення, що потребує доведення, називається:**

А) Факт
Б) Закон
В) Гіпотеза
Г) Аксіома

5. **Хто з філософів XX століття запровадив поняття «фальсифікації» як критерію науковості?**

А) Томас Кун
Б) Карл Поппер
В) Іммануїл Кант
Г) Фрідріх Ніцше

6. **Методологія — це:**

А) Опис окремого приладу
Б) Вчення про систему методів наукового дослідження та правила їх застосування
В) Список наукової літератури
Г) Тільки математичні розрахунки

II. Середній рівень (2 бали)

7. **Чим наукове знання відрізняється від буденного (життєвого)?**

А) Воно є більш заплутаним
Б) Воно характеризується системністю, доказовістю та використанням спеціальної мови
В) Воно доступне абсолютно всім без навчання
Г) Воно не має практичного застосування

8. **Емпіричний факт у науці — це:**

А) Особиста думка вченого про подію
Б) Подія або явище, що пройшло перевірку на достовірність і зафіксоване мовою науки
В) Чутки, почуті в лабораторії
Г) Результат випадкового сну

9. **Наукова теорія виконує функцію:**

А) Тільки збору експонатів для музею
Б) Пояснення фактів та прогнозування нових явищ у певній галузі
В) Розваги наукової спільноти
Г) Повної заміни реальності віртуальним світом

10. **Що означає принцип «верифікації»?**

А) Можливість спростування теорії
Б) Перевірка твердження на істинність за допомогою досвідних даних
В) Заборона на проведення експериментів
Г) Переклад тексту на іншу мову

11. **Який метод наукового пізнання полягає в уявному або реальному розчленуванні об'єкта на складові частини?**

А) Синтез
Б) Аналіз
В) Моделювання
Г) Індукція

12. **Етика науки досліджує:**

А) Правила оформлення списку літератури
Б) Моральні принципи діяльності вченого та його відповідальність перед суспільством
В) Тільки рівень заробітної плати науковців
Г) Історію створення друкарських машинок

III. Достатній рівень (3 бали)

13. **У чому полягає зміст поняття «наукова парадигма» за Т. Куном?**

А) Це особистий план роботи професора
Б) Це панівна модель наукового мислення та сукупність зразків вирішення задач у певний період
В) Це лише алфавітний покажчик термінів
Г) Це спосіб фінансування наукових проектів

14. **Наукова революція, згідно з філософією науки, — це:**

А) Ремонт у приміщенні академії наук
Б) Докорінна зміна парадигми, методів та фундаментальних ідей у науці

В) Написання нової дисертації
Г) Просте накопичення великої кількості нових фактів

15. **Чим гуманітарні науки (науки про дух) відрізняються від природничих у підході до об'єкта?**

А) Вони не використовують папір для записів
Б) Вони спрямовані на розуміння сенсів та значень, а не лише на пояснення причин
В) Вони не мають своїх методів дослідження
Г) Вони вивчають тільки те, що відбулося мільйон років тому

16. **Проблема «демаркації» у філософії науки — це пошук критеріїв:**

А) Відмінності між науковим та ненауковим (метафізичним, релігійним) знанням
Б) Кордонів між державами
В) Різниці між фізикою та хімією
Г) Відмінності між чоловіками та жінками в науці

17. **Інтуїція в науковій творчості розглядається як:**

А) Повне заперечення логіки
Б) Специфічний акт безпосереднього осягнення істини, що базується на попередньому досвіді
В) Просте вгадування результату без будь-яких зусиль
Г) Наслідок втоми вченого

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте проблему соціальної відповідальності науковця. Чи повинен вчений нести відповідальність за наслідки своїх відкриттів (наприклад, створення ядерної зброї або вірусів)?
19. Розкрийте зміст суперечки між сциєнтизмом та антисциєнтизмом. Яке місце, на вашу думку, має займати наука в системі цінностей сучасної людини?
20. Поясніть концепцію «нормальної науки» та «аномалій» Т. Куна. Як накопичення суперечностей призводить до зміни наукових парадигм?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	**Бали**
Початковий	0–6
Середній	7–14
Достатній	15–25
Високий	26–40

Підсумковий тест для фахових молодших бакалаврів
за темою 6: **«Філософія техніки та глобальні виклики сучасності»**

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

І. Початковий рівень (1 бал)

1. **Як називається розділ філософії, що досліджує природу техніки та її вплив на людину і суспільство?**

А) Естетика
Б) Філософія техніки

В) Гносеологія
Г) Логіка

2. Що є головною ознакою глобальних проблем сучасності?
А) Вони стосуються лише окремих розвинених країн
Б) Вони мають загальнопланетарний характер і загрожують існуванню людства
В) Вони вирішуються зусиллями однієї людини
Г) Вони мають суто технічний характер і не стосуються політики

3. Яка з перелічених проблем належить до екологічних викликів сучасності?
А) Дефіцит державного бюджету
Б) Глобальне потепління та руйнування озонового шару
В) Нестача кваліфікованих кадрів у програмуванні
Г) Повільний розвиток залізничного транспорту

4. Термін «техносфера» позначає:
А) Природне середовище, що не зазнало впливу людини
Б) Сукупність усіх технічних засобів та штучних умов життєдіяльності людини
В) Верхні шари атмосфери
Г) Лише сферу виробництва комп'ютерів

5. Поняття «сталий розвиток» (sustainable development) передбачає:
А) Максимально швидке використання всіх природних ресурсів зараз
Б) Такий розвиток, який задовольняє потреби сучасних поколінь, не ставлячи під загрозу майбутні
В) Повну відмову від промисловості
Г) Заморожування будь-яких наукових досліджень

6. Хто вважається одним із засновників філософії техніки (автор праці «Основи філософії техніки»)?
А) Ернст Капп
Б) Фрідріх Ніцше
В) Іммануїл Кант
Г) Рене Декарт

II. Середній рівень (2 бали)

7. У чому полягає сутність концепції «технократії»?
А) Влада має належати лише релігійним лідерам
Б) Влада в суспільстві має належати фахівцям-технократам, інженерам та вченим
В) Влада має бути повністю скасована
Г) Суспільство має повернутися до первісного стану

8. Яка етична проблема є найбільш гострою у розвитку сучасних біотехнологій?
А) Вартість обладнання
Б) Можливість втручання в генетичний код людини та клонування
В) Швидкість передачі даних в мережі
Г) Колір лабораторних халатів

9. Технічний песимізм — це позиція, згідно з якою:
А) Техніка є безумовним благом і вирішить усі проблеми
Б) Техніка є ворожою силою, що руйнує культуру та поневолює людину
В) Техніка — це лише інструмент, позбавлений будь-якого впливу
Г) Техніка розвивається занадто повільно

10. Проблема «людина-машина» в сучасній філософії досліджує:
А) Вартість автомобілів на ринку
Б) Взаємодію людської свідомості та штучного інтелекту, межі кіборгізації
В) Тільки правила дорожнього руху
Г) Способи швидкої заміни деталей верстатів

11. Екологічна криза — це:
А) Просто сезонне похолодання
Б) Порушення рівноваги між суспільством та природою, що веде до деградації біосфери
В) Назва нової політичної партії
Г) Зникнення одного виду комах у тропіках

12. Глобалізація як сучасний процес веде до:
А) Створення єдиного світового економічного та інформаційного простору
Б) Повної ізоляції кожного села
В) Відмови від використання іноземних мов
Г) Перетворення всіх міст на заповідники

III. Достатній рівень (3 бали)

13. Як співвідносяться поняття «техніка» та «технологія»?
А) Це абсолютно тотожні поняття
Б) Техніка — це сукупність пристроїв, а технологія — це система знань про способи їх застосування
В) Технологія — це старе слово, яке більше не використовується
Г) Техніка — це знання, а технологія — це інструменти

14. У чому полягає «демографічна проблема» людства в глобальному вимірі?
А) У відсутності нових імен для дітей
Б) У нерівномірному зростанні населення (вибух у бідних країнах і депопуляція в багатих)
В) У занадто великій кількості домашніх тварин
Г) У масовому переселенні людей на інші планети

15. Проблема «відчуження» людини в технічному світі за М. Гайдеггером полягає в тому, що:
А) Техніка зламалася і не працює
Б) Людина починає сприймати весь світ (і себе) лише як «постав» або сировину для обробки
В) Людині не вистачає грошей на новий гаджет
Г) Техніка робить людей занадто щасливими

16. Яка роль міжнародних організацій (наприклад, ООН, ЮНЕСКО) у вирішенні глобальних проблем?
А) Вони не мають жодного впливу
Б) Вони є платформою для координації зусиль різних держав та розробки спільних стратегій
В) Вони існують лише для проведення екскурсій
Г) Вони забороняють будь-яке використання техніки

17. Інформаційна безпека в епоху глобальних викликів стосується:
А) Тільки захисту паролів у соціальних мережах
Б) Захисту від кібертероризму, маніпуляцій масовою свідомістю та збереження приватності
В) Кількості газет, що видаються в країні
Г) Способів ремонту радіоприймачів

IV. Високий рівень (4 бали)

18. Проаналізуйте амбівалентність (двоїстість) технічного прогресу. Чому технічні досягнення одночасно полегшують життя людини та створюють загрозу її знищення?
19. Розкрийте зміст поняття «екологічна етика». Чи повинна людина відмовитися від антропоцентризму (панування над природою) на користь біоцентризму задля виживання?
20. Поясніть сутність виклику, який кидає людству розвиток штучного інтелекту. Чи можливо зберегти людську ідентичність в умовах тотальної цифровізації та алгоритмізації життя?

21. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень	Бали
Початковий	0–6
Середній	7–14
Достатній	15–25
Високий	26–40

Різнорівневі тестові завдання з дисципліни «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»
підготував викладач Афтанас А.А.
Обговорено і схвалено на засіданні циклової комісії викладачів дисциплін гуманітарного циклу
Протокол № 01 від 26.08.2025

Голова циклової комісії Ірина ГОЛЕЦЬ